

Elszorult Süli szíve. Milyen sok szalmát hordott haza szegény Gidra. S milyen hosszú ideig járt a szeckavágógép rúdja mellett engedelmesen, körbe-körbe. Meg-megállt, fújt egy nagyot a szegény pára és minden nőgatás nélkül tovább szedegette pókos lábait.

— De megdöglik, fiam, meg . . . — mondta Süli s elesuklott a hangja.

Süliné szepegve állt az ajtóban. Nem szólt. Nem akarta ura dühét fokozni. Mert a keservük egy volt. Látva, hogy férje csendesedik, csillapítólag mondta végre:

— Hagyjad, Gergő, úgyse tudod talpraállítani. Inkább nézz valakit, aki megnyúzza. Majd csak veszünk másikat. — Békítő volt a hangja, de nem lehet olyan könnyen meggyógyítani az élet sebeit.

— Majd csak veszünk! Majd csak! De miből? — Üveges szemekkel nézett Süli a kinlódó jószágra, hátha csoda történik.

A ló mégegyszer megemelte fejét, — talán csodálkozva, hogy nem kap több verést — szétnézett, megmozdította törött lábát és kitágult szemét lecsukta fáradtan. Nem, már nem birt tovább élni.

Laták István

Az antiszemitizmus csődje

Európa egyetlen sötét autodafé, üvöltés és jaj. Fegyelmezett hadak vezényszavas deliriuma dőzsöl, mert valahol egy halvány kézben eldőrdült egy revolver. Szimbólikus golyó volt, szimbólikus halált hurcolt a nehéz ólom. Didergő, félő tiltakozás, alig hallható kiáltás, egy jajszó volt a revolvecsőbe rejtve: Herschel, a hannoveri sületésű Grünspan Herschel, a pogromok páni félelmében nőtt tizenhat éves gyerek, egy pirománikus ország üzöttje embert ölt.

Balga gyerek, rajongó hittel a hittelen világban! Most nem élünk hősi idöket és ő hős akart lenni, most gyilkos idöket élünk, gyilkos lett. Pedig ő inkább egy héber Mucius Scaevola, de vézna karját nem tarthatja a lángba, — a résen álló és ürügyre váró, riadóállapotba helyezett megtorlás hóhérjai tehetetlen tüzokat kínoznak. E lövésre régen vártak, hogy eloldhassák pányvairól a delirium démonait és a hirig ideológiájának világajnokai kriptaszagú, véres árnyú idöket idéznek fel a legsötétebb ókor és történelmi középkor borzalmaiból. Az államosított, permanens Szent Bertalan éj robbanó organizmusában élő tömeg narkotikumául, szelepül szolgáló üldözött nép az egész világ szeme előtt tehetetlenül vergődik.

A zsidóüldözések nem új keletű események, a zsidókra vonatkozó törvényes rendelkezések sem felvilágosult korunk kultúrtermékei. Hanem azért a zsidóüldözések és a zsidókra vonatkozó törvényes rendelkezések mindig ugyanabból a mocsárlevegőjű motívumból fakadnak a történelem folyamán és mindig az uralkodó

osztályok agónia-törvényei és eszközei ezek az elnyomott osztályok felmorajló mozgalmi előtti időkben.

II. Endre magyar király Arany Bullájában, a 24-ik cikkely arról rendelkezik, hogy pénzváltó kamaraispánok, sókamarások és vámosok zsidók ne lehessenek. Az Úrnak 1222-ik évében adta a nemességnek és a nemzetnek ezt az alkotmányt Endre király úr, forradalmi levegőben, szorongatva az eseményektől és a néptől, egy új társadalmi osztálynak, a köznemességnek kialakulásakor, osztályharcok fellángoló korában, mikor válságos, sorvasztó idők neheztedek az országra. Ez volt a Tiborc kora, a Bánk úr kora és akkor egy királynét kellett megölni. A király, IV-ik Bélának, a magyar történelem egyik legnagyobb uralkodójának elődje és apja — milyen modern csoda! — a már csaknem kiút nélküli válság lecsapolására háborúba, Galiciába, a Szentföldre vitte a nemzetet. Egészen a mai helyzetre emlékeztető krízis és revolúció ideje volt a Bullát megelőző évtized. Zsidók ebben a korban és ezt megelőzően már a XI-ik századtól éltek Magyarországon. Letelepülésük épp oly szükségszerű volt, mint az országsszervező nagy István király hagyományai szerint történő idegentelepítések az ország különböző részein. A külföldi lovagok, katonák, a nyugati feudális: keresztény — egyházi — és világi szellemáramlatot hozták pajzsaikon, — a külföldről Magyarországra vándorló és leteleplülő zsidóság pedig magával hozta és itt kifejlesztette a pénzgazdaságot. Ez volt magyarországi letelepedésük történeti, gazdasági szükségszerűsége és szerepe. Az uralkodó osztályok és a királyi hatalom pénzszerző eszközévé váltak, jó eszközökké, hajlítható, szükség esetén leöldöshető eszközzé; ők kapták meg, különösen a XII-ik század végén, a Bullát megelőző időben a pénzverési monopóliumot, adó- és vámjövédelmet, kölcsönügyleteket folytattak és uzsoraügyleteket, zálog- és bankügyleteket, mert uraknak, ispánoknak, püspököknek, királynak kellett a pénz. Kellott a pénz, amelyet a zsidó révén, a jobbágy és rabszolgasorsnál utolsóbb helyzetben lévő, gettó-zsidóság révén, a nép bőréről szedett le az uralkodó osztályokhoz tartozó feudális világ. Így vált a zsidó pénztőke, a feudális állami és úri gazdagság kufárjává, — a feudális állam a zsidó pénztőke hasznából, kamataiból, de méginkább annak tőkájéből élt, — a feudális állam a gettós, sárgafoltos, hegyessüvegű zsidót adószedőjévé tette — a feudalizmus és a zsidó pénztőke így kapcsolódott egybe.

A közjogi és magánjogi helyzet legalacsonyabb fokán álló zsidóság csak ilyen módon, a mindent eluraló hatalmasságok kezében lehetett és lett a középkori pénzügyeletek tényezőjévé. Groteszk sors: a pária zsidók a hatalmasok irányítása és sokszor védelme alatt a tiboresorsú jobbágyparaszt kizsákmányolója! Az elnyomott osztályok sohasem tudtak találkozni süvöltve az eszmék barrikádjain egy fölöttük álló és életük-sorsukat irányító hatalom ellen. A hatalom mindig kijátszotta a nép ellen és aztán áldozatul odavetette, koncul, hogy felkoncolja, — életét, vagyonát, értékét, munkáját.

A magyar szabadságlevél, alig az angol Magna Charta kiadá-

sa után, forradalmi korban szabályozta a magyar állam életét, s amikor a forradalom kierőszakolta a rendiség alkotmányát —, természetsszerűleg törvénybe hozta a revolúciós törvény, hogy a zsidó pénztőke rendszere a páriasorban élő zsidóságnak, a hatalmasoktól rákényszerített és ráruházott rendszer az uralkodó osztály pénzügyőreinek hatalma is megtörjön. A feudális világ maga előtt tőltta és szolgáljával, poroszlóul, adószedőül, a pénz rohamosztagaként használta fel a zsidó kereskedelmet, pénzszakértelmet, hogy amikor torkára szorul a nép vasmarka, áldozatul vethesse oda, szolgálját, eszközét, a feudális világ gettós bankárát, a zsidót.

A modern kapitalizmusnak, különösen a magyar földbirtokkapitalizmusnak lelkétől lelkedzett magzata a zsidó finánetőke, amely éppen úgy eszközévé, végrehajtójává vált ennek, mint 5—6—700 év előtt élt feudális eleié. A feudálizmus a legelemibb emberi jogokkal sem rendelkező zsidóságot pénzügyeinek lebonyolítására felhasználta és magába olvasztotta, a modern kapitalizmus emberi jogokat biztosít a zsidóságnak és ugyancsak felhasználja pénzügyeinek vitelére a zsidó finánetőkét. Nagy országos bajban mindakettő ballasztul használta szolgálját, mert a zsidóság, mint kapitalista réteg mindkettőnek csak mellékterméke. Az alapanyag az uralkodóosztály fellegvára ingathatatlan és bontathatatlan, de ha inog és bomlik, akkor, ó örök dicső módszer! Nosza elő a ballasztal, van a tarsolyban zsidótörvény és zsidóüldözés, hogy a mélyebben fekvő osztályok, főleg a parasztság rajta élje bosszúját. Holott a méreg, amely az állam életét, a nép jólétét pusztítja, mélyebben fekszik az alapanyagban. Ha valamit dönteni kell, úgy az alap az, mert az alappal, a korhadó alap pusztulásával együtt tűnik el a melléktermék, a mindenfajta és így a zsidó finánetőke is.

Ez azonban logika és az ész munkája, — édes Istonem, milyen kevesen vannak, akik az eszükkel élnek és ezt felismerik.

E röviden felvázolt összehasonlítás kommentálni kívánja azt a tényt, hogy valami hiba van a kréta körül, a zsidóüldözés, zsidóúsztítás, zsidótörvény keletkezése körül. Ha motivumaiban és módszereiben hétévszázad távlata sem hozott semmi újat a zsidóüldözés és zsidótörvény tehnikája körül — ez az értelmes eszű ember előtt a politikai antiszemitizmusnak feltétlen csődjét jelenti.

A zsidógyűlölet irányában, célkitűzéseiben, munkatervében, működési területét tekintve, kiterjedésében, cselekvésében többirányú. Ma már ismerjük a totális, vagy integrális antiszemitizmust, a mániákus antiszemitizmust, gyógyíthatatlan és reménytelen esetet az antiszemitizmusnak, a fegyveres, birodalmi zsidóüldözést. A világháborúban összeomlott Németországban megsemmisült egy vízió, egy vágyalom, az „über alles“-nek a káprázata. A teljesedésbe nem juthatott aspirációk elveszítvén a külvilág felé irányult támadó tendenciájukat a túlfeszített erő és lendület

a valóság vasán szilánkokra zúzódott és kénytelen volt új, most már befelé húzó útra fordulni. Az agresszivitás így kénytelen volt töltéseit befelé robbantgatni, a felajzott energia-készletek új batériákat töltöttek meg, átalakultak s a más ambíciók kielégítésére kárhoztatott, összezúzott vagy új síkokra tolódtott, hogy romboló ösztöneit ott élje ki. A békekötés után a megalázott Németország agresszív irányú vágyai újbóli kifelé fordulásuk előtt befelé romboltak és ezt a befelé rombolást minden osztály lecsúszottjai üvöltő kórusban üdvözölték. Valami kihullott vágyaik padlója alól, kellett a pótlék. A befelé való rombolás valami régen bevált tehetetlenségi nyomaték hatása alatt zsidóüldözéssé vált, nem is lehetett másképp, hiszen egy új hódító háború lehetősége egyelőre messze volt és a kezdetben nemzeti felszabadulásnak, önérzetre ébresztésnek és szociális gondolkodásnak indult mozgalom helyett reakció támadt. Elnyomás, minden szociálisnak jognak, hitnek, vallásnak, emberi szépségnek lábbal tiprása következett, zsidóüldözéssé vált a mozgalom. Thomas Mann mondta: „A zsidóüldözés ma nemcsak a zsidók ellen irányul.“ Ahol zsidóüldözés van, — ott jogtalanság van és ahol üldözés van — ott nincs demokrácia. — Zsidókérdésre ott van szükség, ahol kiirtják a demokráciát, évezredek és az emberi jogok fejlődésének koronáját.

A német nép szegény, az ország sűrűn lakott, de ha az egy négyzetkilométeren lakó 140 ember helyén a zsidók emigrálása után ez a szám 139-re apad, alig hihető, legalább a matematika tudománya szerint, hogy a megmaradt 139 német ellátottsága és jóléte tekintetében lényeges változás áll be.

Groteszk és bizarr a vád a zsidóság ellen ma. A zsidó kapitalista. Tehát el kell tűnnie a világból — mondják a kapitalista totális hatalmak kormányzói. — Egyébiránt nem is minden zsidó kapitalista. Logikus lenne, hogy nem minden zsidónak kell elpusztulnia. Csak a kapitalistáknak. Am vannak zsidók nagy számmal, reménytelenül rongyosak, nyomorban tengődők, milliószámra, — vannak akik a szocializmusnak hívei, vannak demokraták, monarhisták, republikánusok, liberálisok, tehát bolsevisták. Mert mind bolsevisták — mondják a fentiek. — Bolsevizmus és zsidó ugyanaz. — Tehát a zsidó a kapitalista és a zsidó a bolsevista. Melyik réteg pusztuljon hát? — a kapitalista, mert kapitalista — mondják a kapitalista totálisok — és pusztuljanak a bolsevisták, mert minden zsidó bolsevista, még a kapitalisták is. És ez az ordító bornírtság ugyanabból a forrásból fröccsen a világra — a zürzavar zengő váraiból, a tőke fuldokló fészkeiből, vad és véres földekről.

Az olaszországi zsidótörvény azzal az indoklással szárnyalt világgá, hogy a nemzetközi zsidóság, melynek néprése az olasz zsidóság is, — a fasizmusnak ellensége. A zsidók egy része valóban a fasizmusnak, mint a tőkéstermelési rendszer fegyveres kiélési formájának elvi ellensége. De nem mind az,

vannak kapitalista zsidók is. A kapitalista zsidó pedig nem ellensége a kapitalizmusnak, ennek ellenkezőjét még Benito, a volt újságíró sem állíthatja, de ellenségei például a szocializmusnak és a bolsevizmusnak is, tehát nem lehetnek bolsevisták. Az olaszországi zsidóság nagyobbik része megbarátkozott a szinpadias fasizmussal, ezt a fasizmus pápája 15 éven át fennen hirdette ország-világ előtt. Azután hirtelen belecsapott a ménkü. Ugyan, mi a fene történhetett? Jött — kedves olvasóm — az abessziniai csodahadjárat és utána pénzügyi válságba jutott az olasz föld. A fasiszta állam 15 éven át hangoztatott liberális zsidóbarátságát kiballasztották a Palazzo Venezia ablakain. Mi mást tehettek volna. A nép hasát nem lehet fáklyászenével megtölteni. A fasiszta hajlamú és a fasizmussal rokonszenvező zsidóság talán nem lett egyik óráról a másikra bolsevista. Nem. A zsidóság tús lett.

De Mussolini, a monumentális halandzsa nagykanja valamiről megfeledkezett. Csödbe juttatta a politikai antiszemitizmust. Diszkreditálta német mestereinek sikerdús működését, a minden aprópó nélkül hozott törvény kétségbevonta az addigi más törvények létjogosultságát és tekintélyét. A nürnbergi törvény Németországban szabadalmazva volt. Ha azt Mussolini a Brenneren átvitte és átkopírozta — ezzel nemcsak a maga zsidótörvényét tette fedezetlen törvényé, csak politikai agitációra használható brutális számársággá, hanem a nürnbergit is, mert bebizonyosodott, hogy mindakettő elővehető az ösztönök sublótjából, évszázadok előtti inkvizíciós eszközökül. Valósággal hitelét veszítette az antiszemitizmus, mert a népeknek a zsidóüldözésbe vetett jobb hitét megingatta ez a hirtelen támadt bőszi gladiatori gesztus. Mussolini dezavualta az antiszemitizmust. Igazolta a dialektikus történelmi szempontoknak az antiszemitizmus pszichológiájáról megállapított ítéleteit. Igazolta azt a paradox valamit is, hogy az antiszemitizmus nem más, mint a zsidóság túlértékelése. Aki mániákus antiszemita, az túlbecsüli a zsidóság értékeit, érdemeit — amelyek ugyan szép számmal vannak, de nem oly mértékben, amennyire az elburjánzó politikai és gazdasági antiszemitizmus mérteiből következtetni lehet. Talán csak nem lehet igaz, hogy a hetvenezer olaszországi zsidó megzabolázására hozott törvény hatása következtében egyenesen a mennyekbe száll a negyvenmillió olasz. Hol itt a szép olasz arányérzék, ami ott pompázik az olasz föld köcsodáiban. Az olaszországi zsidótörvény az örvény szélére juttatta a politikai antiszemitizmust — akárhogy is ellene szól a látszat és a mindenünnen felhangzó jajszó és a menekültek szomorú menete. A politikai antiszemitizmus éppen a legnagyobb sikerébe bukott bele. Lehet, — tovább fog virulni és pusztítani, de elárulta lényegét. Megmutatta szellemét, mely mindig előhozható, a poklok mélyéből, ha egy nép dolgozó milliói jogait és kenyerét kéri. Az olaszországi zsidótörvény igazolta, hogy az antiszemitizmus a zsarnokság exigenciáinak tudománya. Így mondhatná Kossuth Lajos, de a magyar zsidótörvényről vajmi

kevés szót szólna. Kossuth halott: a magyar demokrácia mikor volt és mikor lesz ?

A zsidóüldözés és agyonvert zsidók nem jelentik még a világ végét, de a szerte terjedő és sarjadó zsidótörvények a politikai antiszemitizmus végleges elméleti csődjét jelentik. Az antiszemitizmus van, de a zsidóüldözést csinálják irányítják, parancsolják. Amikor a hatalom sasvárát a néphullámok előtérrel fenyegetik, akkor idézik elő mindig életképes hamvaiból. Az antiszemitizmus ürügy, ballaszt, kárpótlás, vigaszdíj — nezesemmifogdmegjól, vakuljmagyar, ne láss tót. Az antiszemitizmus politikai síkon luftballon gázzal és vérrel teli, igaz, de a lényegen, az ürügön és a csődön most már mi sem változtat.

Zsidók még sokan el fognak pusztulni ebben a zsidótörvényes világban. Valójában azonban a zsidótörvény a ma sokat emlegetett keresztényi eszmékre felépített világrend megcsúfolása és nagy válsága.

Fekete Béla

.....

Korszerű szemelvények a régi magyar költészetből

„ . . . *Nemcsak nyilvánvaló
Keresztyén vérszopó
Pogány megrontja fiad:
De még hajas-szomszíd*
Mardosó kutyaként
Rád készíti agyarád,
Hogy téged megmarjon,
Javaiddal bírjon,
Elnyerhesse hazádat! . . .*

Cantio militaris-ból 1666. (Petkó Zsigmondtól)

„ . . . *Csak azt nézd pajtás, hogy labancz hol van?
Csak azt vágd pajtás nagy búsultodban.
Mert a pogány kiöl mindent édes hazánkban,
Vágd tehát még az magyart is társaságában! . . .“*

(Kurucz tábori dalból, 1672.)

„ . . . *Rajtunk tenger — a fegyver:
Mert a német köztünk hever,
 * igen ver;
Mutogatja magát, mintegy
Kényes gavallér,
Nemzetünket kínzó pallér,
Nem szán mint hóhér;
Akit ér:
Addig vér,
Miglen neki mindent nem ígér.*

*) a német.